

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

XVII. De religiosis domibus, & montib. pietatis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](#)

sententiam excommunicationis incurant à qua nisi in mortis articulo constituti, ab alio quam Romano Pontifice absolutionis beneficiari nequeant obtinere. Roma 4. Non. Iun. 1569.

TITVLVS XVI.

DE DECIMIS.

Sixtus V. Ex Bulla coenca Domini.
Ecclesiasticis personis decimas & alia onera imponentes absque licentia Pape, excommunicantur.

CAP. L

Excommunicamus & anathematizamus omnes eos qui aut collectas, decimas, tales, praefiantias, & alia onera clericis, prælatis, & aliis personis Ecclesiasticis, ac eorum, & Ecclesiarum, monasteriorum, aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum bonis, illorumque fructibus, redditibus, & proventibus hujusmodi absque Rom. Pontifici. speciali & expressa licentia imponunt; & diversis etiam exquisitis modicis exigunt; aut impo- sita etiam à sponte dantibus & concedentibus recipiunt: neconon qui per se, vel alium, seu alios, directè vel indirec- tè prædicta facere, exequi, vel procurare, aut in eisdem auxilium, consilium, vel favorem, aut votum, seu suffragium palam vel occulte præstare non verentur, cupuscun- que sint præminētrix dignitatis, ordinis, conditionis, aut status, etiam si Imperiali, aut Regali præfulgent digni- tate, seu Principes, Dukes, Comites, Barones, Respublica & ali potestatis quicunq; ; etiam regni, provinciis, ci- vitatibus, & terris quoquomo præsidentes, aut quavis etiam Pontificali dignitate insigniti: Innovantes de- crea super his per sacros canonem in Lateran. novissime celebraro, quām aliis Concilii generalibus edita, etiam cum censuris & penis in eis contentis.

TITVLVS XVII.

DE RELIGIOSIS DOMIBVS, ET MON-
TIBUS PIETATIS.

Pius IV.

Piorum locorum & monasteriorum exemptio ab onere hospitan-
di milite.

CAP. I.

CVM, sicut non sine gravi dolore nobis immotuit, omnia & singula, seu quamplurima hujus aliae urbis, ac etiam nostri Ecclesiastici conventus & monasteria, & alia Ecclesiastica & pia loca, tam secula- zia quam regularia, & à personis religiosis quomodolibet inhabitata, eo tempore, quo equites & milites ejusdem aliae urbis ac status Ecclesiastici præfati pro defensione ipsius urbis & status adversus infestissimum Turca- sum tyrannum, vel ob alias, que pro tempore sepe offe- transiit, causas expediti, & ad diversa ejusdem status loca perturbentur & molestentur, ipsi; conventus, monasteria, & alia Ecclesiast. & pia loca in eisdem equitem seu militum distributione nonnullos eorundem equitum & militum intra eorum domos & monasteria hospitio exci- pere & recipere cogantur, in maximum eorum detrimentum, divini culpis perturbationem, gravissimum religio- nis dedecus, Dei optimi offendam, & non solum præter omnem nostram intentionem, verum etiam intolerabilem animi nostri amaritudinem. Quia propter nos in præmis- sis quantum cum Deo possumus de optimo remedio ce- leri manu providere, ac monasteriorum, & aliorum Ecclesiasticorum & piorum locorum hujusmodi persona- rum Deo altissimo die noctuque famularium quieti, in- regitati, & decori consulere volentes, motu simili, & ex-

certa nostra scientia, ac de Apoll. portarii plenudine, universis & singulis tam dictis aliis urbis, quam iouis statutis præfati Gubernatoribus, Potestatibus, Ducibus & Capitaneis, communitatibus & universitatibus, & aliis ad quos spectat & pertinet, ac speclarib[us] generebit quomodolibet in futurum, ne deinceps perpetua- turis temporibus in corundem milium, & equum di- stributione, tam in transfeundo, quam inbi comman- do, communitatibus & universitatibus, videlicet milie- equites ac milites in eisdem monasteriis, ceteris milie- bus, & aliis Ecclesiasticis & priis locis sub domi- milium ducatorum auri Cameræ Apostoli p[ro]fili- plicandi, & aliis arbitrii nostri poenis quovis ratio- colore, causa, ingenio, live prætextu distribuire iuste- gnare, vel ad illos recipiendum & hoc prout eximenda cogere; ipsi; vero Capitaneis & Ducibus ne eisdem miliebus equites & milites sub indignatione nostra, & pro- fitionis officiorum suorum, aliquis etiam arbitrii subi- poenis in dictis monasteriis, ceteris, domibus, & aliis Ecclesiasticis & priis locis, eis communiatibus & universi- tates ip[s]e eadem loca eisdem auctoritate Apollonis factore permittant, inhibeant, præcipimus, committimus, & mandamus. Et insuper tam illis, quam equino, & militibus præfatis, ne monasteria, ceteris, & locis hujusmodi in personis, rebus, & bonis, aut alijs arbitrii quomodolibet molestiae, perturbare, impediti se- quietare, seu molestati, perturbari, vel alius inquietu- facere audeant, seu præstent, in virtute facta condic- entia, & sub iuri dictis poenis eadem auctoritate prohibe- mus, præcipimus, committimus, & mandamus, p[ro]ficio- ca ex nunc ab eisdem militibus & equilibus, & locis, illis hospitio excipiendi, motu, & auxiliis famili- bus eximendo, & totaliter liberando, ac libera & innu- nia faciendi.

Idem.

Ordinis mendicantium ceteris, monachis, & predicatori- bus, subfidiis & hospitio militum eximendo.

CAP. II.

DVM ad uberes, quos facti mendicantium ordinis agro dominico quotidie faciunt, fustigantibus re- spicimus, & attentare consideratione indegenie perfici- mur ipsorum religionis sinceritatem, & voluntatis pa- pertatis habitum, in quibus sedis humiliatis ipsius devo- tum altissimo præstant famulatum, lignum, quin potius debitum reputamus, ut illis ea libertate concordamus, per que se motis quibuslibet gravaminibus promiscu- iusdem altissimi inhixent feruntur. Hinc et quod nos volentes eodem mendicantium ordinis, & dilectissi- lios eorum fratres, & Monachos, caritatis personæ se- etiam moniales quilibet eisdem ordinis habilius se- cura degentes, specialibus favoribus & gratiis protegi- motu proprio non ad aliquos nobis super hoc edicta petitionis instantiam, sed ex excessu nostra scientia se de- Apostolica potestate plenudine, quod ex nun- ceperpetuis futuris temporibus omnes & singuli mo- dicantium ordinum hujusmodi fratres, Monachos & do- ceta filii in Christo moniales seu fortes, ac aliis milie- bus personæ regulares, ubilibet per totum Christianum orbe[m] diffusi & constituti, illorumque monasteria, cen- nobia, donis, conventus, Ecclesiæ, capella, oratoria, & o- lia loca etiam unita, ac membra, & dependentia, recu- terre culta & inculta, possessiones, p[ro]prietatis, agri, & alia omnia & singula mobilia & immobilia, ac fe- re.

ventia, & ubilibet, ac in quibuscumque rebus consistentia bona, necnon eorum in dictis bonis laboratores, coloni, arrendatarii, locatarii, & officiarii, negotiorumq; suorum gestores universi quomodolibet nuncupati, num & pro tempore existentes in perpetuum, ab omnibus & singulis exactionibus tam urbanis, quam rusticis, necnominatis, gabellis, pedagiis, vettigalibus, collectis, impositionibus, & oneribus ordinariis, & extraordinariis, ac tam realibus, quam personalibus meritis & mixtis, etiam subficio triennali, & augmento, ac focalibus, equorum taxis, militumque hospitiis, ac alias quibuscumque nominatis nuncupatis quavis auctoritate quomodolibet impositis & imponebris, & qua laicis ac aliis quibusvis quomodolibet imponi coniuerunt, & in futurum imponentur, ac ratione quarumcumque mercium, & rerum cuiuscumq; generis vel qualitatibus existentium, tam per mare & aquam dulcem, quam per terram undecunque & quomodocunque pro tempore delatarum, necnon animalium quorūcumque mortuorum & vivorum, & qua alias quomodolibet & ex quavis causa ac super quibuscumque rebus, tam in alia urbe nostra quam extra eam ubilibet locorum exiguntur, & in futurum exigunt, necnon a contributionibus, & solutionibus illis faciens, ac tam pro victu & vestitu, quam quounque alio uia suotantum, ac tam emendo quam vendendo, & alias quomodolibet negotiando, necnon etiam a solutione quadrantis pro singulis libris carnium de animalibus, que nunc & pro tempore ex amentis occidit contigerit, necnon etiam qua in suis editibus, praedisis, & possessionibus privatum detinunt & nutriunt, ac a contributione sumptuum & expensarum, qui alio quando pro pontibus, viis, aqueductibus, muriis, moenib⁹, aliis immunitis struendis & reparandis seu reficiendis, ac civitatum, terrarum, & locorum quorum, unq; fortificationibus, necnon etiam alias in omnibus & per omnia, ac tam in dicta urbe quam extra eam ubilibet penitus & omnino liberi, immunes & exempti, ac libera & exempta, libertatis immunita & exempta sint & esse censeantur, ac portabiles teneantur & representerunt. Quodque terra, agri, possessiones & loca arativa, ut præfertur, in illis qua aliquid pro pascuis animalium ad certum tempus referuntur, nullatenus unquam comprehendantur, nec comprehendi censeantur, ac etiam monasteria, sacronomia, alias que omnia regularia loca prædicta, pro quorūcumque illis tamquam peditum hospitium, quemadmodum magno cum nostro dolore huicse in plerisq; locis factum compemimus, nequaquam astringentur, nec assignari debeat. Rom. 29. Iul. 1566.

Leo Decimus, ex Concilio Lateranensi.

Montes pietatis Christiana charitate eructi, & auctoritate Apostolica probati & confirmati, & ab usurario favore alieni liceti sunt.

CAP. III.

Inter multiplices nostræ sollicitudinis curas, illam in primis suscipere pro nostro pastorali officio debemus, ut que salubrissima & laudabilissima, ac catholice fidei confirma, & bonis moribus conformia, nostro tempore non solum enucleantur, verum etiam ad posteros propagentur, & que materiam scandali præberet, penitus succidantur, & radicibus extirpentur, nec pullulare ut quam finiantur in agro Dominico, & vinea Domini Sabbaorth, ea duntaxat confiri permittendum, quibus fidelium mentes paci spirituali rur posint, eradicatis zizaniis, & oleastri retilitate succisa. Sane cum olim inter nonnullos dilectorum filios sacra Theologia Magistrorum, ac latus utriusque Doctores, controversiam quandam non sine populoque scandalo & murmuratione exortari, & nuper his diebus innovatam esse compiperimus, circa pauperum reservationem in mutuis eis publica auctoritate faciendis, qui Montes pietatis vulgo appellantur, quique in multis

quibus si non omni, saltem vel media ex parte, hujusmodi de montium ministrorum solventur imposita, ut ad levorem aris solvendi portionem, medio hoc pauperes gravari contingat, ad quos cum hujusmodi censu signatione, pro impensarum suppotatione erigendos, Christi fideles majoribus indulgentiis invitandos esse decernimus. Omnes autem religiosos & Ecclesiasticos ac secularres personas, qui contra presentis declarationis & sanctionis formam de cetero predicare, seu disputare, verbo vel scriptis, ausi fuerint, excommunicationis Iata sententia poenam, privilegio quounque non obstante, incurtere volumus. Roma in Concil. Lateran. 4. Non. Maij 1515.

Pius Quintus, ex Concilio Tridentino.

Licentia haec concessa monasteriis ingrediendi monasteria ac domos Carthusiensem, & aliorum quoruncunq; regularium ordinum etiam mendicantium revocans.

CAP. IV.

Regularium personarum qua relatio seculo Dei se obsequio dedicarunt, pro commissione nobis officio quieti consulere cupientes, ad ea removenda, qua religiosum earum propositum impedire possunt, curam nostram libenter impendimus, ut nulla re, qua eas a divino cultu avocet, praepedita, secundum ordinum suorum regularia instituta, & decretum sacri Tridentini Concilii, tranquillis mentibus gratum atissimo impendere possim famulatum. Quia igitur & Cartusienum ordinis, & aliorum regularem vitam professorum quies non parum solet, sicut accepimus, perturbari, propterea quod nuditates, modestiae matronalis oblitae, domos ac monasteria eorum contra ipsorum instituta, praetextu confessionarium, aut aliarum literarum Apostolicarum, ingredi audiant, ipsi etiam Abbatibus, Praepositis, Prioribus, & aliis praesidentibus aliquando recusantibus & renientibus, non sine magna eorum molestia, nec sine gravi laicorum etiam offensione ac scandalo, si quando admittimini facile videantur: huic rei providerere volentes, motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicae potestatis plenitudine, omnes & singulas facultates ac licentias angrediendi monasteria ac domos Cartusienum & aliorum quoruncunq; regularium ordinum, etiam mendicantium, mulieribus cuiuscunq; status, gradus, ordinis, conditionis, & quaunque dignitate, ac praeminentia praeediti, etiam Comitissis, Marchionissis, Duciis, sub quibusunque verborum tenoribus & formis, & cum quibusunque etiam derogatoriis derogatoriis, aliis que fortioribus & efficacioribus & insolitis clausulis, nec non iritantibus decretis ab Apostolica sede quomodounque concessis, quarum tenores perinde ac si de verbo ad verbum praesentibus insererentur, haberi volumus pro expressis, tenore praesentium revocamus, & cassas, irritas, & inanes esse decernimus, districte prohibentes mulieribus quidem praedictas facultates & licentias praetendentibus, sub excommunicationis lata sententia poena, postquam harum literarum notitiam habuerint, a qua non possint, nisi a nobis, aut a Romano Pontifice, qui pro tempore fuerit, absolviri, praeterquam in mortis articulo, ne dictas domos & monasteria ingredi audeant. Ipsius vero monasteriorum & conventuum Abbatibus, Praepositis, Prioribus, & aliis Praesidentibus quoque, nomine vocentur, & eorum Monachis, canonicis, & fratribus, five mendicantibus, five non mendicantibus, sub privationis officiorum, que in praesentia obseruantur, & inhabilitatis in posterum ad illa & alia omnia, & suspensionis a divinis, ipso facto sine alia declaratione incurriendis poenis, ne eas introducere, admittere vel presumant.

Gregorius XIII. Ex Concilio Tridentino.

Ingradi intra septa monasterii nemini licet, cujusunque sexus,

conditionis aut etatis fuerit, sine licentia Episcopi, ac super ea scriptis obtenta, qua nec uti conceditur nisi urgenti negotiis.

CAP. V.

Vbi gratia & indulta ab hac sede conciliis, successu temporis incommodum afferre noncum, expedit illa salubri praefidentis consilio submovet. Intra Sanctimonialium quieti & tranquillitati confite, si omnia qua illas a spiritualem rerum cognoscendo exercito avocant impedimenta tollere, personam scanda ab eis removere cupientes, auctoritatem revocamus & abolemus omnes & quaque licentias ac facultates ingrediendi monasteria, deinceps loca monialium, ac etiam virorum quoramvis ordinis quibusvis etiam Comitissis, Marchionissis, Ducissis, & aliis cuiuscunq; statutis & conditionibus mulieribus, non iam omnes & quaunque licentias ingrediendi monasteria, domos, & loca plurimum Sanctimonialium, quaunque viris, etiam ejusdem status & dignitatis, nisi praedecessoribus nostris, quam etiam a nobis, & sed apostolica Legatis, aut aliis ex quibusvis quantumque urgentibus causis sub quibusvisque tenoribus, & non derogatoriis, revocatorum restitutoris, aliisque officioribus clausulis, irritantibusque, & aliis decretis, causa motu proprio & ex certa scientia, ab Apostolica potestatis plenitudine, atque ad Imperatoris, Regum, & dignarum, aliorumque Principum contemplationem, vel supplicationem concessis, confirmatis, ac etiam vicibus renovatis, cassamusque, & cancellamus defuper confessis & processus habitos per eosdem habentes eisdem qui illas obtinuerunt, sub excommunicationis poena ipso facto incurra, super qua auctorisi a Romano Pontifice (praterquam in mortis articulo) abolitionis beneficium possit impetrari, neque in licentiarum praetextu monasterio hujusmodi quasi modo ingredi audeant. Abbatibus vero, ac non Abbatibus, convenientibus, ac aliis monasteriorum & conventuum superioribus, & personis, quounque nomine vocatur, districte praecipimus sub eadem ex communicatione persona, neconon privationis dignitatis, beneficiorum lectionum suorum, ac inhabilitatis ad illum & alia in posterum obtinenda, ne in monasteria, domos, & loca quaquam praetextu hujusmodi licentiarum & facultatum ingredi faciant vel permittant. Quia etiam sub eisdem peccatis ipso facto incurrentibus prohibemus, auctoritate decimus omnibus & quibusvisque perficio Ecclesiasticis & secularibus, ac etiam regularium quaque etiam mendicantium regularium, ne portentur habentur ab Episcopis vel superioribus, quibusvis concessi in casibus necessariis tandem ex decreto Concilii Tridentini tribuitur, ne monasteria ipsa monialium prolibito, sed necessitatibus urgentibus ducentur ingredi, neve moniales sub eisdem peccatis alter admittantur. Roma Idib. Janii 1515.

TITULUS XV.

DE REGULARIBVS ET RELIGIOSIS extra claustra vagabundis.

Paulus Quartus.

Teneatur qui in aere legitima religione votum emisso a professio vita instituto deficiunt & ad diversas ordines vagantes.

CAP. I.

Postquam divina bonitas nos (sic) immersit in summi Apostolatus fatigium, assumere digna est, nunquam cessavimus abusus, qui in Ecclesia Dei, seu nimis fedis Apostolice indulgentia, seu horum malitia irrepsisse cernuntur, pro virtibus tollere, & Ecclesiam ipsam in primitam conditum reflectire, & iugendas ad hoc saluberrimas constitutiones edendi, & inviolabilem.